

Sociaal domein

Commissie samenleving

15 juni 2026

 **Gemeente
Gouda**

Waar gaan we het over hebben vanavond?

Introductie sociaal domein breed

- Inhoud
- Financiën
- Besluitvorming sociaal domein

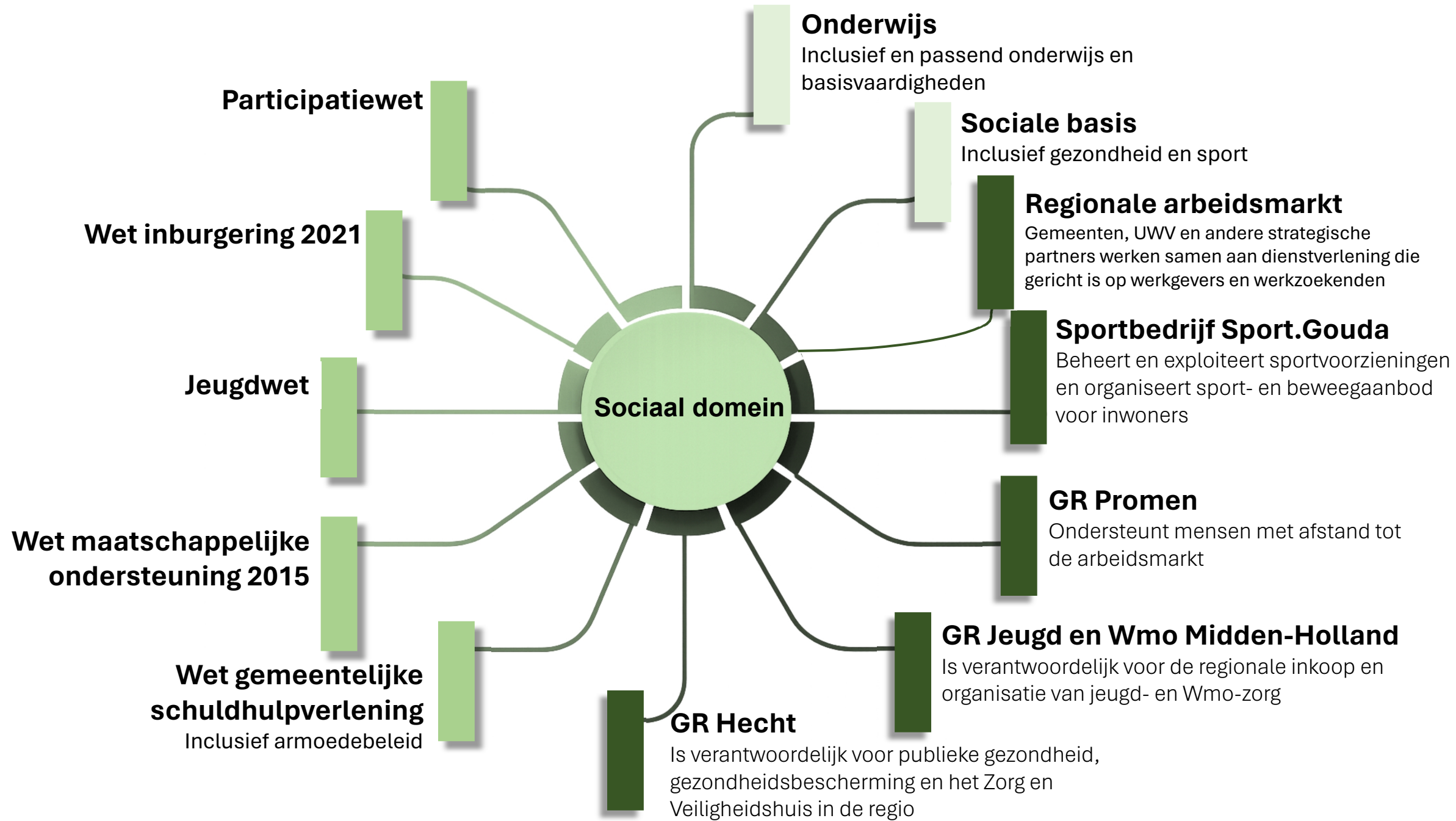
Behandeling inhoudelijke onderwerpen

- Participatiewet
- Wet inburgering 2021
- Jeugdwet
- Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
- Wet gemeentelijke schuldhelpverlening
- Onderwijs
- Sociale basis

Regionale samenwerkingen

Hoe ziet het sociaal domein eruit?

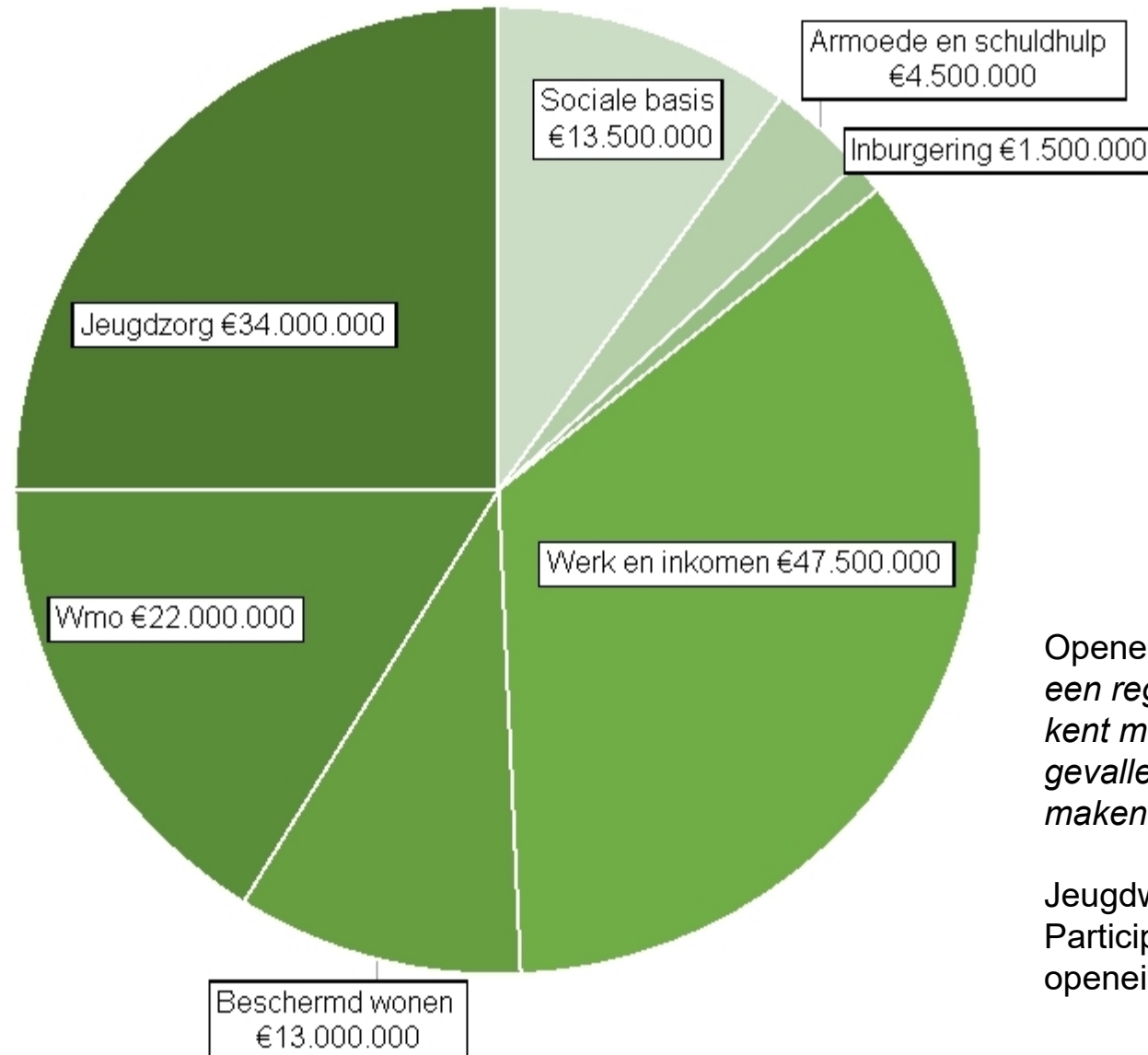
Waar komt het geld in het sociaal domein vandaan?

Inkomsten van het Rijk:

- **Algemene uitkering (AU):** Gemeenten ontvangen dit budget elk jaar en bepalen zelf waaraan zij dit besteden. Er worden geen inhoudelijke verplichtingen of eisen aan de besteding gesteld, zolang het geld maar binnen de algemene gemeentebegroting valt. Dit is het grootste deel van het budget in het sociaal domein.
- **Integratie-uitkering (IU):** een specifieke vorm van financiering voor provincies en gemeenten, waarbij geormerkte gelden na een vooraf vastgestelde periode (maximaal drie jaar) opgaan in de algemene uitkering. In het sociaal domein is dit bijvoorbeeld het geld voor beschermd wonen.
- **Decentralisatie-uitkering (DU):** een tijdelijke, bestedingsvrije financiering waarmee het Rijk specifieke taken of beleidsdoelen overdraagt aan gemeenten. In het sociaal domein is dit bijvoorbeeld het geld voor alleenverdienersproblematiek.
- **Specifieke uitkering (SPUK):** Dit is geormerkt geld. Gemeenten moeten dit budget verplicht besteden aan een vooraf door het Rijk bepaald doel, en leggen hierover verantwoording af. In het sociaal domein is dit bijvoorbeeld veel van het geld voor preventie (voor bijv. gezondheid en sociale basis).
- **Subsidies:** Gemeenten kunnen voor specifieke doelen geld aanvragen bij het Rijk/EU. In het sociaal domein vragen we samen met de regionale arbeidsmarkt bijvoorbeeld Europese subsidie aan voor re-integratie van inwoners naar werk.

Uitgaven sociaal domein (begroting 2026)

Openeinderegeling:
een regeling die geen beperking kent met betrekking tot het aantal gevallen dat er gebruik van kan maken

Jeugdwet, Wmo en Participatiewet zijn openeinderegelingen.

Welke vormen van financiering gebruikt de gemeente in het sociaal domein?

Belangrijkste vormen:

- Inkoop: De gemeente sluit contracten af met aanbieders van bijvoorbeeld taalaanbod. Deze vorm gebruiken we het meeste bij de wettelijke taken.
- Subsidie: De gemeente stelt kaders, financieel en inhoudelijk, en aanbieders doen een aanvraag die de gemeente beoordeelt. Deze vorm gebruiken we het meeste bij de niet-wettelijke taken (sociale basis).
- Gemeentelijke bijdrage aan GR'en: De gemeente werkt samen met andere gemeenten binnen een gemeenschappelijke regeling en doet een bijdrage hieraan. Deze vorm gebruiken we het meeste in regionale samenwerkingen. Hiervoor geldt dat de gemeente vertegenwoordigd is door een collegelid in het bestuur van een GR. De gemeenteraad geeft een zienswijze op de begroting en eventuele begrotingswijzigingen.
- Rechtstreekse verstrekkingen aan inwoners: De gemeente beoordeelt of een inwoner aanspraak kan maken op een regeling of uitkering en keert vervolgens rechtstreeks uit aan een inwoner. Dit geldt voor bijvoorbeeld bijstandsuitkeringen.

Voor al deze vormen geldt: De gemeenteraad stelt de (financiële en/of inhoudelijke) **kaders**, het college **voert** binnen deze kaders **uit**.

Besluitvorming sociaal domein

Algemeen

1. Beleidsvoorbereiding: informatieverzameling (participatie met de stad, landelijke wetgeving, wetenschappelijke inzichten, ervaringen andere gemeenten e.d.), ambtelijke en bestuurlijke afstemming
2. Besluitvorming: afhankelijk van bevoegdheden, college en raad
3. Monitoring en evaluatie: verantwoording in de P&C-cyclus

Specifiek sociaal domein

Goudse Adviesraad Sociaal Domein (GASD) en Goudse Cliëntenraad (GCR):

Brengen gevraagd en ongevraagd advies uit aan het **college** over voorgenomen beleid of de uitvoering van de wetten in het sociaal domein

➤ *Advies van de GASD en reactie van het college worden meegestuurd naar de gemeenteraad bij besluitvorming over beleid/ regelgeving als het besluit een raadsbevoegdheid is.*

Lokale regelgeving:

Raadsbevoegdheid:

- Verordening burger- en cliëntenparticipatie sociaal domein Gouda 2015

Vragen?

Participatiewet

Doel van de wet:

De Participatiewet is erop gericht om zoveel mogelijk mensen met of zonder arbeidsbeperking aan het werk te krijgen. Het is het wettelijke vangnet voor wie kan werken maar daarbij ondersteuning nodig heeft, en biedt ook inkomensondersteuning (bijstand) voor wie niet zelfstandig in het levensonderhoud kan voorzien.

De gemeente...

- verstrekt bijstandsuitkeringen en bijzondere bijstand.
- verstrekt loonkostensubsidie voor inwoners met een arbeidsbeperking.
- ondersteunt inwoners bij zoeken naar en behouden van werk.
- ondersteunt inwoners bij participeren in de samenleving, als werk geen optie meer is.

Samenhang met:

GR Promen, armoedebeleid, schuldhelpverlening, inburgering, Werkcentrum (regionale arbeidsmarkt)

Lokale regelgeving:

Raadsbevoegdheid:

- Re-integratieverordening 2023
- Handhavingsvisie en Handhavingsverordening 2024
- Afstemmingsverordening 2024
- Verordening individuele inkomenstoelage 2026

Collegebevoegdheid:

- Re-integratieregeling 2023
- Beleidsregels voor bijvoorbeeld giften en verlagingen, deeltijd ondernemen vanuit de bijstand, enz.

Wet inburgering 2021

Doel van de wet:

Inburgeringsplichtigen leren zo snel mogelijk de Nederlandse taal op het voor hen hoogst haalbare niveau en doen volwaardig mee in de Nederlandse samenleving, het liefst via betaald werk.

De gemeente...

- ondersteunt statushouders en gezinsmigranten bij hun inburgering. Voor statushouders betaalt de gemeente de inburgering. Gezinsmigranten financieren dit zelf.
- stelt de wettelijk verplichte onderdelen van de inburgering beschikbaar en meldt statushouders hiervoor aan.
- ondersteunt statushouders om deel te nemen aan de arbeidsmarkt. Wanneer betaald werk nog niet direct haalbaar is wordt eerst gewerkt aan het opbouwen van de benodigde vaardigheden bij participatieplaatsen of vrijwilligerswerk.

Samenhang met:

Participatiewet, huisvesting statushouders (taakstelling)

Lokale regelgeving:

Raadsbevoegdheid:

- Visie/nota sociaal domein
- Re-integratieverordening

Collegebevoegdheid:

- Beleidsregels inburgering

Vragen?

Jeugdwet

Doel van de wet:

Alle kinderen groeien gezond en veilig op en doen naar vermogen mee in de samenleving, waarbij ouders hiervoor primair verantwoordelijk zijn en de overheid ondersteuning biedt als dat nodig is.

De gemeente...

- zorgt voor een sterke (sociaal, pedagogische) basis.
- zorgt ervoor dat er voldoende passende jeugdhulp wordt ingekocht en beschikbaar is, zoals:
 - jeugdhulpaanbieders (bijvoorbeeld voor begeleiding, psychische behandeling en jeugdzorg met verblijf).
 - jeugdbescherming (bij onveilige thuissituaties).
 - jeugdreclassering (voor jongeren die in aanraking komen met justitie)regelt dat er voldoende jeugdhulp beschikbaar is en dat inwoners deze hulp weten te vinden.
- is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de ingekochte jeugdhulp.
- beoordeelt welke geïndiceerde hulp nodig is en geeft hiervoor een beschikking (indicatie) af. Belangrijk: de gemeente is niet de enige verwijzer; huisartsen, jeugdartsen en Gecertificeerde Instellingen mogen ook verwijzen naar geïndiceerde jeugdzorg. De gemeente is wel drager van alle kosten.

Samenhang met:

Wet maatschappelijke ondersteuning, passend onderwijs, schuldhulpverlening, gezondheidszorg (CJG), sociale basis jeugd, leerplicht, veiligheid (politie, justitie), sport.

Lokale regelgeving:

Raadsbevoegdheid:

- Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 2026
- Visie/nota sociaal domein
- Regiovisie Jeugd & Wmo 'Scherper aan de wind'
- Kaderdocument inkoop jeugd & Wmo

Collegebevoegdheid:

- Regeling maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 2026
- Inkoopplan inkoop jeugd & Wmo

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Doel van de wet:

De Wmo 2015 heeft als doel elke inwoner, ondanks een beperking of ziekte, in staat te stellen zo lang mogelijk zelfstandig thuis te blijven wonen en actief mee te blijven doen in de samenleving.

De gemeente...

- zorgt ervoor dat er vrij toegankelijke hulp beschikbaar is.
- zorgt ervoor dat er voldoende en passende hulp op maat (geïndiceerde hulp) ingekocht en beschikbaar is. Denk aan: begeleiding, dagbesteding, hulp bij het huishouden, woningaanpassingen of hulpmiddelen zoals een rolstoel.
- zorgt ervoor dat er een beschermde woonomgeving is.
- is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de ingekochte maatschappelijke ondersteuning.
- beoordeelt welke geïndiceerde hulp nodig is en geeft hiervoor een beschikking af.
- zorgt ervoor dat er een regionaal Advies- en Meldpunt is om huiselijk geweld en kindermishandeling tegen te gaan.
- zorgt ervoor dat mantelzorgers ondersteund en gezien worden.
- zorgt ervoor dat er gratis en onafhankelijke ondersteuning beschikbaar is om inwoners te helpen bij het formuleren van hun hulpvraag en het regelen van hulp.

Samenhang met:

Jeugdwet, participatiewet, schuldhulpverlening, volkshuisvesting, inrichting openbare ruimte.

Lokale regelgeving:

Raadsbevoegdheid:

- Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 2026
- Visie/nota sociaal domein
- Regiovisie Jeugd & Wmo 'Scherper aan de wind'
- Kaderdocument inkoop jeugd & Wmo

Collegebevoegdheid:

- Regeling maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 2026
- Inkoopplan inkoop jeugd & Wmo

Vragen?

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Inclusief armoedebeleid

Doel van de wet/kaders:

- Het bieden van vroegsignalering van schulden en integrale schuldhulpverlening, waarbij aandacht is voor de bredere context van de inwoner en de leefgebieden die daarmee samenhangen zoals werk, huisvesting, psychische problemen of verslavingsproblematiek.
- Gemeenten hebben de wettelijke plicht om armoede te bestrijden en bij te dragen aan bestaanszekerheid als sociaal grondrecht.

De gemeente...

- is verantwoordelijk voor de vroegsignalering van schulden: in reactie op signalen van betalingsachterstanden nemen schuldhulpverleners contact op met inwoners, per brief, telefoon of via een huisbezoek.
- ondersteunt inwoners met schulden. Dit kan bij kleine schulden een eenmalig adviesgesprek zijn of bij grote schulden het opzetten van een schuldregeling.
- verstrekt bijzondere bijstand voor uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten.
- verstrekt verschillende regelingen voor met name kinderen die opgroeien in armoede, zoals de schoolkostenregeling, de laptopregeling en het jeugdtegoed en de tegoedbonnen sport & cultuur op de Rotterdampas.

Samenhang met:

Participatiewet, Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning, sociale basis

Lokale regelgeving:

Raadsbevoegdheid:

- Verordening bevordering maatschappelijke participatie
- Beleidskader armoede en schulden De cirkel doorbreken

Collegebevoegdheid:

- Regeling bevordering maatschappelijke participatie
- Beleidsregels voor bijvoorbeeld de bijzondere bijstand, schuldhulpverlening en de wet hersteloperatie toeslagen

Onderwijs

Inclusief passend onderwijs en basisvaardigheden

Doel van de wet/landelijke kaders:

We werken aan sterk onderwijs waarin wordt samengewerkt met het onderwijsveld gericht op het teruindringen van onderwijsachterstanden en thuiszitters, het versterken van basisvaardigheden en het vergroten van kansengelijkheid.

De gemeente...

- is verantwoordelijk voor onderwijsachterstandenbeleid en kansengelijkheid: Onderdeel van de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) en Voor- en vroegschoolse educatie (VVE). De LEA is de uitvoering van de wettelijke opdracht om jaarlijks overleg te voeren over het bestrijden van onderwijsachterstanden en het vergroten van de kansengelijkheid. De VVE is de uitvoering van het wettelijk kader om voor ieder kind die dat nodig heeft, er voor-en vroegschoolse educatie beschikbaar is.
- werkt samen met het onderwijs aan passend en inclusief onderwijs voor alle kinderen in 2035.
- zet in op het vergroten van basisvaardigheden van inwoners door het aanbieden van volwassenenonderwijs op gebied van taal, rekenen en digitale vaardigheden.

Samenhang met:

Jeugdhulp, sociale basis jeugd, onderwijshuisvesting, sport, veiligheid en leerplicht

Lokale regelgeving:

Raadsbevoegdheid:

-

Collegebevoegdheid:

- Advies voorgenomen fusies scholen
- Subsidieregeling non-formele volwasseneneducatie regio Midden-Holland

Sociale basis

Inclusief sport en gezondheid

Doel van de wet/landelijke kaders:

- Alles wat mensen helpt om mee te doen in de samenleving: familie, vrienden, buren, vrijwilligers, buurtverenigingen, scholen, sportclubs en laagdrempelige voorzieningen. Het is de fundering van een sterke gemeenschap waarin mensen elkaar ondersteunen.
- Steeds meer aandacht voor de sociale basis en inzet vanuit verschillende landelijke akkoorden. Naast landelijke akkoorden zien we ook een steeds groter beroep op de sociale basis vanuit het veiligheidsdomein en het onderwijsveld.

Gemeentelijke taken:

- Beperkte wettelijke verplichtingen, maar een belangrijk instrument in het beheersen/terugdringen van gebruik geïndiceerde ondersteuning vanuit wetten sociaal domein (Participatiewet, Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning, Wet publieke gezondheid).
- Faciliteren in basisvoorzieningen m.b.t. sport, gezondheid (preventie).

Samenhang met:

Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdwet, (passend onderwijs), schuldhulpverlening, Participatiewet, leerplicht, veiligheid (politie, justitie), Wet publieke gezondheid.

Lokale regelgeving:

Raadsbevoegdheid:

- Visie/nota sociaal domein
- Sportnota

Collegebevoegdheid:

- Subsidieregeling Versterken sociale basis
- Subsidieregeling Ontmoeten en meedoen

Vragen?

Regionale samenwerkingen

➤ **Gemeenschappelijke regeling Hecht**

Samenstelling: 18 gemeenten Hollands-Midden

Doel: Gezamenlijk uitvoeren van taken op het gebied van publieke gezondheid, zorg en veiligheid

➤ **Gemeenschappelijke regeling Jeugd en Wmo**

Samenstelling: 5 gemeenten Midden-Holland

Doel: Gezamenlijke inkoop, contractmanagement en toezicht jeugdzorg en Wmo + verantwoordelijkheid voor de centrumtaken voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang + regionale uitvoering IZA en AZWA

➤ **Gemeenschappelijke regeling Promen**

Samenstelling: Gemeenten Gouda, Waddinxveen, Krimpenerwaard, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Zuidplas en Alphen aan den Rijn

Doel: Op een bedrijfsmatig verantwoorde wijze uitvoering geven aan de Wet sociale werkvoorziening, alsmede aan de voorziening gericht op arbeidsinschakeling zoals bedoeld in artikel 7 van de Participatiewet

➤ **Regionale arbeidsmarkt**

Samenstelling: Kernpartners: Gemeenten Gouda (centrumgemeente), Krimpenerwaard, Waddinxveen en Bodegraven-Reeuwijk, UWV, mboRijnland, Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB), Werknemersorganisaties (FNV en CNV) en Werkgeversorganisaties (VNO-NCW en Gouda/Midden-Holland onderneemt). Strategische partners: Sociaal ontwikkelbedrijven Promen en Ferm-Werk, PRO-VSO De Goudse Waarden en Stichting Kernkracht

Doel: In de Arbeidsmarktregio Midden-Holland werken partners samen aan een vitale regionale arbeidsmarkt.

Verbinding met de andere gemeentelijke domeinen

Ruimtelijk domein (commissie FLO)

- Wonen voor aandachtsgroepen
- Gezondheid en gezonde leefomgeving
- Maatschappelijke voorzieningen

Veiligheidsdomein (commissie BES)

- Snijvlak zorg en veiligheid
- Kwetsbare jongeren

Vragen?

